

Sygn. akt IV KK 267/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek (przewodniczący)

SSN Antoni Bojańczyk

SSN Igor Zgoliński (sprawozdawca)

w sprawie **M. M.**,

skazanego z art. 207 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 13 grudnia 2021 r.,

kasacji, wniesionej na niekorzyść skazanego przez Prokuratora Generalnego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w O.

z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem nakazowym Sądu Rejonowego w O. w z dnia 7 grudnia 2020 r., sygn. II K (...) M. M. został skazany za to, że w okresie od bliżej nieustalonego dnia i miesiąca 2014 r. do 16 października 2020 r. w O. , znęcał się psychicznie i fizycznie nad konkubiną A. S. i ojcem Z. M. w ten sposób, że będąc zazwyczaj pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe, podczas których znieważał ich słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, krytykował, poniżał, niepokoił, groził

spowodowaniem uszkodzeń ciała lub pozbawieniem życia i groźby te, z uwagi na jego agresywne zachowanie, wzbudzały w pokrzywdzonych uzasadnione obawy, że zostaną spełnione, a nadto naruszał ich nietykalność cielesną, tj. za przestępstwo z art. 207 § 1 k.k., za które została wymierzona kara 7 miesięcy ograniczenia wolności, polegająca na obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym; na podstawie art. 41a § 1 i 5 kk w zw. z art. 43 § 1 kk orzeczono wobec oskarżonego nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonymi A. S. i Z. M. na okres 1 roku, w terminie 2 tygodni od daty uprawomocnienia się wyroku; na podstawie art. 41a § 1, 3a i 4 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzeczono wobec oskarżonego zakaz zbliżania się do pokrzywdzonych A. S. i Z. M. na odległość mniejszą niż 100 metrów — na okres 1 roku; na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego kary ograniczenia wolności dokonano stosownego zaliczenia okresu zatrzymania; orzeczono w przedmiocie kosztów sądowych.

Powyższy wyrok nakazowy, wobec braku wniesienia sprzeciwu, uprawomocnił się w dniu 19 grudnia 2020 r. (k. 123).

Kasację od tego wyroku na niekorzyść skazanego złożył w dniu 31 maja 2021 r. (k. 2 akt SN) Prokurator Generalny, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, a mianowicie art. 500 § 1 i 3 k.p.k., polegające na wydaniu wobec M. M. wyroku w postępowaniu nakazowym, mimo że okoliczności popełnienia opisanego w akcie oskarżenia czynu z art. 207 § 1 k.k. i wina oskarżonego, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości.

W konsekwencji autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w O. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna w rozumieniu art. 535 § 5 k.p.k., wobec czego podlegała rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron. Zasadnie zwrócił uwagę skarżący na uchybienie powstałe jeszcze na etapie postępowania

przygotowawczego, poprzez wskazanie w akcie oskarżenia innych danych personalnych jednej z osób pokrzywdzonych przestępstwem zarzuconym M. M.. W efekcie zarzucono oskarżonemu znęcanie się nad konkubiną A. S., podczas gdy z materiału dowodowego wynikało, że faktyczną pokrzywdzoną – konkubiną oskarżonego jest P. N. (zeznania świadka Z. M. – k. 3-4, 42-43; dane zawarte w dokumentacji tzw. „niebieskiej karty – k. 22-25; przesłuchanie pokrzywdzonej w charakterze świadka – k. 35-40; postanowienie o przedstawieniu zarzutów – k. 69). W tych realiach nie było podstaw do procedowania i wydania wyroku w trybie nakazowym, ten wszak dopuszczalny jest jedynie wówczas, gdy materiał dowodowy zebrany w sprawie pozwala twierdzić, że nie zachodzą wątpliwości co do okoliczności czynu oraz winy w zakresie postawionego zarzutu (art. 500 § 1 i 3 k.p.k.). Przy braku możliwości powzięcia dostatecznego stopnia pewności co do tych elementów, obowiązkiem sądu jest skierowanie sprawy do rozpoznania na rozprawie głównej. W niniejszej sprawie owe przesłanki nie zostały spełnione, co determinowała już choćby wskazana na wstępie rozbieżność danych personalnych pokrzywdzonej. Nie dostrzegając tego mankamentu, Sąd Rejonowy w O., wydał wyrok w trybie nakazowym, w którym powielił błędne personalia, skazując tym samym M. M. za znęcanie się nad obcą mu osobą, która nie występowała w ramach niniejszego postępowania.

Kolejny równie istotny argument wzmacniający stanowisko w zakresie wadliwości zaskarżonego wyroku z powodu błędnego uznania, że spełnione zostały kryteria do jego wydania w trybie nakazowym wynika z faktu, że materiał dowodowy zgromadzony w sprawie, tj. zeznania świadka I. B. (k. 65-66) oraz zeznania Z. M. (k. 42-43) wskazywały na to, że P. N. jest osobą niepełnosprawną i z powodu lekkiego upośledzenia umysłowego niezdolną do podjęcia jakiejkolwiek pracy zarobkowej. Także i ta okoliczność skutkować winna odstąpieniem od procedowania na podstawie art. 500 § 1 k.p.k., albowiem zachodziła konieczność poczynienia procesowych ustaleń w przedmiocie ewentualnej nieporadności życiowej pokrzywdzonej P. N. w rozumieniu dyspozycji art. 207 § 1a k.k.

W takich realiach warunek braku wątpliwości co do okoliczności czynu i winy oskarżonego w rozumieniu § 3 tego przepisu nie został w niniejszej sprawie zrealizowany. Podzielić należało w konsekwencji zapatrywanie, zgodnie z którym

uchybień powyższe cechował stopień rażący, a one same rzutowały w sposób istotny na treść zaskarżonego wyroku, gdyż pozbawiły faktyczną osobę pokrzywdzoną inkryminowanym działaniem skazanego ochrony prawnej, mającej wynikać z orzeczonych zaskarżonym wyrokiem środków karnych (zakaz zbliżania się, nakaz opuszczenia wspólnie zajmowanego lokalu). Na etapie procedowania, odstępując do przeprowadzenia postępowania dowodowego na rozprawie głównej, Sąd Rejonowy w O. nie miał możliwości bezpośredniego przesłuchania pokrzywdzonej, co jawiło się jako niezbędne w kontekście możliwości prawidłowego zakwalifikowania działania skazanego w kontekście oceny ewentualnego zrealizowania przez niego ustawowych znamion art. 207 § 1a k.k.

Powyższe uchybienie nie mogło podlegać konwalidacji w trybie art. 105 § 1 k.p.k., ani na etapie wykonania orzeczenia z uwagi na to, że dotyczyło jego merytorycznej części. Nie spełniało również podstaw innego nadzwyczajnego środka zaskarżenia, a mianowicie wznowienia postępowania (k. 135-137). W tym stanie rzeczy należało postąpić zgodnie z wnioskiem kasacji, tj. uchylić zaskarżony wyrok i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w O., który bacząc na powyższe zapatrywania prawne (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 442 § 3 k.p.k.), wyda wyrok zgodny z obowiązującym przepisami.